

XX

Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana

Manresa, 20 i 21 d'octubre de 2017

*La sessió que en plei
rà l'Assemblea de la Societat
de Llengua Catalana del des
de juliol de 1916, en el local de l'edifici
del Hospital Plènie.*

*Comença la sessió presidint el Sr. Ferrer, primer
vice-president de la Societat, que explica la
dimissió del Sr. Barriola, que és el Sr. Barriola,
i el nomenament del Sr. Barriola per a president,
per que en el Congrés parlat per el Sr. Ferrer, i
mentada en les actes de la sessió, que el Sr. Ferrer, i
cares de l'Assemblea.*

© disseny: joan pujol i ros

D) La formació de l'Índex bibliogràfic i dels Diccionaris Mèdics ca-
talans.
E) L'estudi dels problemes sanitaris i professionals que convingui po-
nent-se nomenar comissions especials, si és pràctic fer viatges i cele-
brar exposicions de produccions patríes o altres que tinguin relació
amb la medicina, la higiene o la biologia.
F) Excursions científiques a Balnearis o altres Establiments o Locali-
tats relacionats amb els seus fins a menys una vegada a l'any.
G) La formació de l'Índex bibliogràfic i dels Diccionaris Mèdics ca-
talans.
H) L'estudi dels problemes sanitaris i professionals que convingui po-
nent-se nomenar comissions especials, si és pràctic fer viatges i cele-
brar exposicions de produccions patríes o altres que tinguin relació
amb la medicina, la higiene o la biologia.
I) Excursions científiques a Balnearis o altres Establiments o Locali-
tats relacionats amb els seus fins a menys una vegada a l'any.
J) La formació de l'Índex bibliogràfic i dels Diccionaris Mèdics ca-
talans.

ÍNDEX

CONCEPTE	pàg. 2
MARC HISTÒRIC	pàg. 2
MISSIÓ, VISIÓ I VALORS DEL CONGRÉS	pàg. 4
ORGANITZACIÓ DEL XX CMBLC	pàg. 5
BLOCS TEMÀTICS DEL CONGRÉS DE MANRESA 2017	pàg. 6 i 7

ELS CONGRESSOS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA (1913 – 2017)

❖ CONCEPTE

Són reunions científiques d'alt nivell que promouen l'ús normal del català en l'entorn sanitari, com a llengua instrumental i de difusió, i posen en valor els aspectes culturals científics i humanístics de les ciències de la vida i la salut dels territoris de parla catalana.

Consideren les ciències de la salut com un aspecte destacat de la cultura catalana i pretenen aprofundir en la seva finalitat social i projectar-la al món.

Els temes que tracten són interdisciplinaris, amplis i oberts, aptes per a visions diverses des de perspectives diferents, sota l'empara de la llengua catalana. Tenen poc a veure amb els congressos mèdics i sanitaris habituals, caracteritzats per la hiperespecialització. La visió holística és la pròpia de l'humanisme mèdic i dels CMBLC. Des del primer congrés a l'últim, els participants són acadèmics, científics, professionals i estudiants de tots els àmbits que directament o indirecta, es relacionen amb la salut i ciències de la vida.

Pretenen el coneixement de la història i del present, el debat sobre els aspectes científics i assistencials actuals, i la cerca d'uns objectius de salut i de benestar social comuns per a tota la població sense excepcions.

❖ MARC HISTÒRIC

Pasteur va dir: **“La Ciència no té Pàtria, però el científic sí”**. L'any 1898 es publica la primera revista mèdica en català, *“La Gynecologia Catalana”*, dirigida pel Dr. Queraltó i Ros. A partir del 1900 la participació dels metges en el moviment cultural català és destacada, amb noms com Bartomeu Robert, Miquel A. Fargas, Domènec Martí i Julià, Josep M. Roca i Heras, etc. El 1907 apareix la revista *“Anals de Medicina. Butlletí de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya”*, que amb canvis de format, encara perdura.

El 1903 se celebra el Primer Congrés Universitari Català, del què en resulten els Estudis Universitaris Catalans, amb la participació dels metges.

El 1906 tenen lloc el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana i el Primer Congrés d'Higiene de Catalunya.

El 1907 es crea l'Institut d'Estudis Catalans, amb tres Seccions; la de Ciències crea, el 1912, la Societat de Biologia de Barcelona, en la què personatges com August Pi i Sunyer, Ramon Turró, Jesús Bellido i altres, treballen temes de biologia i medicina.

La Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, a instàncies del Dr. Lluís Comenge, accepta les memòries científiques escrites pels metges en llengua catalana.

El 1910 té lloc a Barcelona el Primer Congreso Español Internacional de la Tuberculosis, en què s'impedeix l'ús lliure i cooficial del català.

El 1913 se celebra el Primer Congrés dels Metges de Llengua Catalana, a Barcelona, presidit per Miquel A. Fargas i Roca. L'any següent, el 1914, es constitueix l'Associació General de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, que alenarà aquests esdeveniments fins la guerra civil i en serà l'entitat convocant.

El 1917, se celebra el Segon, a Barcelona, i s'hi presenta la "*Bibliografia Medical de Catalunya*", que ara farà 100 anys. El presideix Joan Freixas i Freixas.

El 1919, el Tercer, a Tarragona, presidit per Josep M. Roca i Heras.

El 1921, el Quart Congrés de Metges de Llengua Catalana es du a terme a Girona, sota la presidència de Josep Pascual i Prats.

El 1923, el Cinquè, a Lleida, que presideix Josep Tarruella i Albareda.

El 1930, després del parèntesis de la Dictadura de Primo de Rivera, el Sisè, a Barcelona, que presideix August Pi i Sunyer.

El 1932, el Setè, a Palma de Mallorca, presidit per Enric Ribas i Ribas.

El 1934, el Vuitè, torna a Barcelona i adopta el nom de Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, i el presideix Hermenegild Puig i Sais.

El 1936, el Novè, just abans de la contesa, se celebra a Perpinyà i el presideix Joan Puig-Sureda i Sais.

El 1976, finalitzada la Dictadura de Franco, quaranta anys després es reprenen a Perpinyà, on s'havien acabat. Les noves entitats convocants seran l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears i la Societat Catalana de Biologia. Presideix el Desè Congrés Josep Alsina i Bofill.

El 1980, l'Onzè, se celebra a Reus sota la presidència de Josep Laporte i Salas.

El 1984, el Dotzè, a Castelló i Benicàssim, presidit per Emili Balaguer i Perigüell.

El 1988, el Tretzè, a Andorra; fou presidit per Oriol Casassas i Simó.

El 1992, el Catorzè, tornà a Palma de Mallorca i el presidí Francesc Bujosa i Homar.

El 1996, el Quinzè, el convoquen a Lleida les dues entitats ja citades, juntament amb Acció Cultural del País Valencià, la Societat Andorrana de Ciències i la Universitat de València. Fou presidit per Ricard Guerrero i Moreno.

El 2000, el Setzè, que se celebrà a Barcelona sota la presidència de Màrius Foz i Sala, essent la Fundació Alsina Bofill, des de 1998, la única convocant dels congressos.

El 2004, el Dissetè, que tingué lloc a València, presidit per Àngel Llàcer i Escorihuela.

El 2008, el Divuitè, que se celebrà a Girona sota la presidència de Joaquim Ramis i Coris.

El 2013, el Dinovè, no seguí un format de Congrés sinó de Jornada, en ocasió de la commemoració del centenari (1913 – 2013).

Aquests congressos han aportat autoestima, enfocaments comuns des de la pluralitat i transversalitat de totes les professions sanitàries i amb aplicacions sanitàries de tots els territoris de parla comuna. Durant més de cent anys han bastit una història pròpia al voltant de la llengua catalana, defensada tothora per tots en una trajectòria en què han destacat adalils com ara Alsina Bofill, San Sabrafen, Oriol Casassas i molts altres.

Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana han estat durant segle un espai de trobada, de debat i bescanvi de coneixement a les terres que tenen el català com a comú denominador, i un aparador del bo i millor de les ciències de la salut i de la nostra persistent voluntat d'ésser i d'excel·lir. Les persones i les institucions els han convertit en icònics.

❖ **MISSIÓ, VISIÓ I VALORS DEL CONGRÉS**

Avui la defensa de la llengua catalana com a llengua vehicular en el sector de la salut, continua essent necessària per tal d'afrontar nous reptes com són les tecnologies de la informació i la comunicació, les històries clíniques i la informació compartida, o els moviments de professionals o les noves realitats socials, entre d'altres.

Així mateix, volem que aquesta edició del Congrés serveixi per renovar-lo i donar-li un nou impuls, obrint-lo a altres disciplines professionals vinculades a la salut, en el benentès que la salut requereix un abordatge integral i multidisciplinari.

És en aquest esperit d'establir unes noves BASES per aquests Congressos que es proposa el següent programa i àmbits temàtics, per ser tractats i debatuts a Manresa els dies 20 i 21 d'octubre.

A partir d'aquests elements de partida, el Comitè Organitzador del Congrés (veure a continuació) ha consensuat els següents principis:

Missió

Preservar i potenciar la llengua catalana com a eina de comunicació en l'àmbit de la salut i generadora d'espais de diàleg i participació.

Visió

- Aconseguir una participació àmplia i plural
- Conclusions amb impacte social
- Projectió de la Catalunya Central a tots els territoris de parla catalana
- Acordar noves bases que garanteixin el futur del CMBLC

Valors

- Llengua comuna
- Cultures germanes
- Sentiment d'identitat
- Interès general
- Interdisciplinarietat
- Interterritorialitat
- Humanisme
- Professionalisme
- Mateixa bioregió

❖ ORGANITZACIÓ DEL XX CMBLC

Presidència

La Fundació Alsina Bofill proposa que el Vintè Congrés es dugui a terme aquest any, a Manresa, organitzat conjuntament amb Althaia Xarxa Assistencial Universitària de Manresa, i copresidit pel Dr. Miquel Vilardell i Tarrés i el Dr. Lluís Guerrero i Sala.

Comitè Organitzador

Presidència del Congrés

En representació de la Fundació Alsina Bofill (FAB): Dr. Ricard Guerrero, Dra. Mercè Piqueras, Sr. Ramon Corbella, Dra. Àngels Mach.

En representació d'Althaia: Sr. Manel Jovells, Dr. Ignasi Carrasco, Sra. Assumpta Prat, Dr. Pere Bonet, Dr. Alfons Hervàs.

El Comitè Organitzador es va constituir oficialment el passat 2 de febrer de 2017.

Altres aspectes organitzatius

El Comitè Organitzador ha aprovat que la governança del congrés inclogui un Comitè d'Honor, un Comitè Científic, una Secretaria Científica i una Secretaria Científica.

Pla de comunicació

Com a fita més imminent, es preveu sengles rodes de premsa de presentació del congrés, a Barcelona i Manresa, durant la setmana del 13 a 17 de febrer.

BLOCS TEMÀTICS DEL CONGRÉS DE MANRESA – 2017

1. ORÍGENS I FINALITATS SOCIALS DELS MODELS SANITARIS DELS TERRITORIS DE PARLA CATALANA. (Explicarà els models del País Valencià, les Illes, Catalunya Nord, Alguer, Andorra, etc. per tal que, sense incomoditats, cadascú pugui valorar-ne els avantatges i punts febles).

- 1a. Els models sanitaris i la sostenibilitat
- 1b. El rol dels professionals en els models sanitaris
- 1c. El paper dels ciutadans i dels pacients en els models sanitaris
- 1d. Taula rodona: Els models sanitaris en el futur

2.- L'ATENCIÓ PRIMÀRIA QUE VOLEM. (Es pot debatre sobre la capacitat de resolució d'aquest nivell assistencial i de la seva millora, de com formar als professionals sanitaris de forma específica per tenir una Primària òptima, etc).

- 2a. La formació dels professionals d'Atenció Primària
- 2b. Desenvolupament professional a l'Atenció Primària
- 2c. Complementarietat i contínuum assistencial en l'Atenció Primària
- 2d. Taula rodona: Objectius i capacitat de resolució de l'Atenció Primària

3.- MEDI AMBIENT, GLOBALITZACIÓ I SALUT. (El medi ambient des de la biologia i la medicina: font de salut i malalties; els moviments de població, l'assistència a membres d'altres cultures; l'alimentació i la salut; fàrmacs i medi ambient; postmodernitat i vacunació; els paradigmes de salut avui; salut i immigració).

- 3a. Vacunes i salut social
- 3b. Alimentació i salut
- 3c. Ecologia del microbioma
- 3d. Taula rodona: Salut i medi ambient

4.- ELS CONGRESSOS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA: MÉS DE CENT ANYS (1913 – 2017). (Cal posar molt en relleu el paper aglutinador de la llengua. Cal destacar la lluita per la pervivència del català al carrer, a les institucions i al món acadèmic i professional. L'ús actual del català en l'àmbit assistencial. Els diccionaris mèdics. El TERMCAT. La necessitat que les TIC sanitàries tinguin el català com a primera llengua. Centenari de la "Bibliografia Medical de Catalunya". Primeres revistes, llibres i tesis doctorals en català. Aspectes històrics dels Congressos (1913 – 2017). Biografies de personatges sanitaris catalanistes). Repensar els congressos per a orientar-los al futur).

4a. El català a les ciències de la vida i la salut

4b. Les TIC biosanitàries en català

4c. Centenari de la "Bibliografia Medical de Catalunya" (1917 – 2017)

4d. Taula rodona: Més de cent anys de Congressos de Metges i Biòlegs de llengua Catalana (1913 – 2017). Bases de futur.

XX

*Congrés de Metges i Biòlegs
de Llengua Catalana*

Manresa, 20 i 21 d'octubre de 2017